

NIEUWSBRIEF

ONDERZOEK

De mens zien met Demenzien

December 2023

Voor u ligt de zesde en tevens laatste nieuwsbrief van het onderzoek 'De mens zien met Demenzien'.

Het project "De mens zien met Demenzien" ging van start in december 2020. Inmiddels zijn we tweeënhalve jaar verder en hebben we veel geleerd en bereikt. We willen iedereen die heeft bijgedragen aan het project van harte bedanken. Op dit moment werken we nog aan de afronding van het project. We hebben een aantal mooie producten opgeleverd die we in deze nieuwsbrief toelichten.

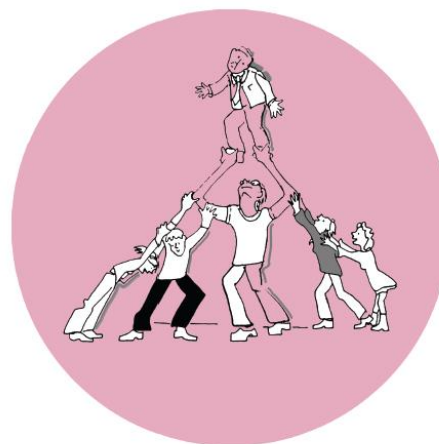
Publieksbrochure over resultaten van het project

We maakten een publieksbrochure over de resultaten van het project, getiteld: 'Het zijn de kleine dingen die het doen'. In deze brochure delen we wat we hebben geleerd tijdens het project. Bijvoorbeeld dat kleine veranderingen een betekenisvol verschil geven voor een bewoner en familie. We willen zorgmedewerkers en families hiermee inspireren om te zoeken naar kleine aanpassingen die het verschil kunnen maken voor de bewoner met dementie. In de brochure beschrijven we waar zorgmedewerkers en families tegenaan lopen bij het bieden van zorg aan bewoners met dementie. En we geven tips over hoe zij binnen de beperkte tijd die zij beschikbaar hebben met elkaar in gesprek kunnen komen. Ook geven we tips aan zorgorganisaties die de samenwerking tussen zorgverleners en families ten behoeve van de bewoner willen stimuleren.

Het zijn de kleine dingen die het doen

Met kleine aanpassingen het welzijn van bewoners verbeteren

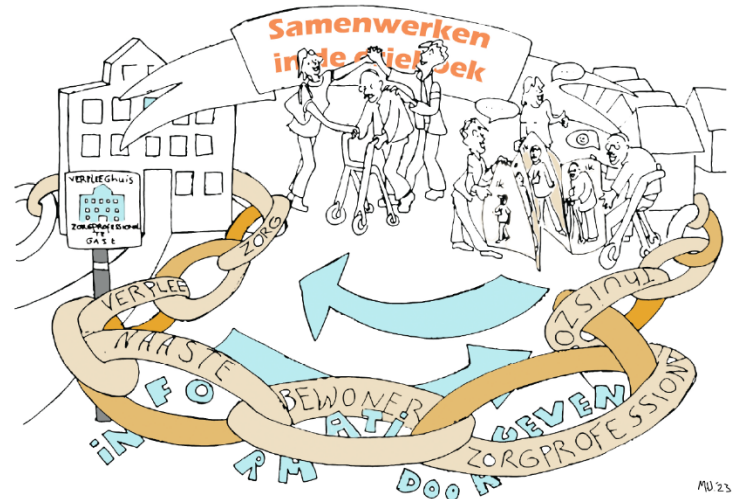

Kennisclip over samenwerken in de driehoek

Tijdens het project bleek dat niet alle zorgmedewerkers zich voldoende bekwaam voelden in het communiceren en samen optrekken met naasten van bewoners met dementie. Daarom komen deze onderwerpen ook naar voren in de scholing die we ontwikkelden samen met Axon Leertrajecten. Om zorgverleners in het verpleeghuis hierin nog wat meer op weg te helpen, maakten we bovendien een kennisclip. In de kennisclip gaan we in op het samenwerken in de driehoek van bewoner, naaste en zorgverlener. We maakten deze kennisclip samen met de ontwikkelaars van Demenzien, Patty en Charlène van Belle. De kennisclip is te bekijken via de QR-code hiernaast.

Artikel over resultaten interviews eerste fase project

Goed nieuws! Ons artikel over de eerste fase van het project is geplaatst in het Tijdschrift voor Gerontologie en Geriatrie. In het artikel staat de vraag centraal op welke manier zorgprofessionals en naasten persoonsgerichte elementen terugzien en toepassen in de dagelijkse zorg en wat zij hiervan vinden. Vijf zorgprofessionals en zeven naasten van bewoners met dementie zijn hierover geïnterviewd. Zij beschreven diverse situaties waarin persoonsgericht werd gehandeld, maar ook waarin dat niet het geval was. Vooral in de communicatie ervoeren zorgprofessionals en naasten hiaten in persoonsgerichtheid richting bewoners, waarbij naasten zelf graag meer gehoord wilden worden door de zorgprofessionals. Behalve bekwaamheid van zorgverleners bleken voldoende personeel en tijd randvoorwaarden voor persoonsgerichte zorg. In het artikel concluderen we dat met scholing over dementie en persoonsgerichte zorg, kleine aanpassingen en betere afstemming met naasten ook met het beschikbare personeel mogelijk al veel bereikt kan worden in de zorg voor bewoners met dementie. Het artikel is te vinden via [deze link](#).

Werkconferentie voor praktijk en onderwijs

Zo'n 25 zorgverleners, docenten, beleidsmedewerkers en onderzoekers deden mee aan de werkconferentie die we organiseerden in mei 2023. We bespraken met de deelnemers in drie workshops thema's die gedurende het project van belang bleken. Het ging om het aanleren van basis communicatieve vaardigheden, samenwerken in de driehoek bewoner, naaste en zorgverlener en samenwerking tussen disciplines in het verpleeghuis. De workshops werden voorafgegaan door een lezing van Els Jacobs die pleitte voor meer communiceren met het hart in plaats van het hoofd in de communicatie met mensen met dementie. Van de workshops leerden we dat er weinig aandacht is in opleidingen en scholingen voor contact met naasten, voor toepassing en reflectie op het eigen handelen, terwijl hieraan wel behoefte is. Ook kwamen we tot het inzicht dat bewoners in het verpleeghuis meestal worden gezien als te gast terwijl dat eigenlijk de omgekeerde wereld is. Ten slotte leerden we dat in opleidingsniveau tussen medewerkers in het verpleeghuis hiërarchie in de besluitvorming in de hand werkt waardoor niet altijd een beroep gedaan op de relevante informatie vanuit verzorgenden.

Doorontwikkeling methode Demenzien (1/2)

In ruim twee jaar tijd zijn er in diverse verpleeghuizen ervaringen opgedaan in het gebruik van Demenzien. Dat was niet alleen leerzaam voor verzorgenden, familie en andere medewerkers van de verpleeghuizen, maar ook voor ons als ontwikkelaars! We hebben veel geleerd over wat wel en niet haalbaar is in de drukke diensten en de korte tijd voor overleg en overdracht. Maar we hebben ook veel geleerd over welke elementen voor mensen met dementie, naasten en verzorgenden nu essentieel zijn en hoe deze zo snel en goed mogelijk op elkaar afgestemd kunnen worden. Om die reden hebben wij als ontwikkelaars besloten om de essentie van Demenzien te behouden, maar wel te herschrijven.

De essentie bleek effectief en belangrijk; namelijk dat het leidt tot:

- het beter leren kennen van de mens met dementie;
- een betere afstemming van formele en informele zorg;
- meer plezier in het werk en in de samenwerking.

Doorontwikkeling methode Demenzien (2/2)

We zijn Demenzien gaan herschrijven, zodat het beter aansluit op de praktijk en de manier van werken in de zorg. Er is immers niet veel tijd en ook is gebleken dat er een goede aansluiting op het Electronisch Cliëntdossier moet zijn, zodat de informatie vindbaar en bruikbaar is.

In de nieuwe versie van Demenzien staan de drie kernelementen van Demenzien centraal:

1. Het driegesprek
2. De mens zien
3. Vraag achter de vraag

Er is meer aandacht voor de aanleiding om met elkaar in gesprek te gaan, handige tips voor gesprekstechnieken en hoe je de informatie in een weekprogramma zet. Ook besteden we aandacht aan hoe je de vraag van de persoon beter kan begrijpen als dit het gedrag lastig of moeilijk te begrijpen is. Dit doen we door de vraag achter de vraag goed uit te leggen, zodat verzorgenden dit met de psycholoog en SO en eventueel ook met familie in gedragsvisites of in MDO's kunnen bespreken.

We zijn alle mensen die in het onderzoek hebben meegedaan en de onderzoekers heel dankbaar voor alle verbetertips. Demenzien is dankzij de ervaringen en feedback van mensen met dementie, naasten, zorgprofessionals, leidinggevenden, onderzoekers en de leden van de stuurgroep doorontwikkeld. We hopen dat Demenzien daarmee een belangrijke bijdrage zal leveren in de zorg aan mensen met dementie en hun naasten!

Implementatietraject Demenzien binnen Treant

Treant is met de locatie Tonckenshuys één van de zorgorganisaties die met Demenzien aan de slag is gegaan tijdens het project. Dit leverde zoveel enthousiasme op in het Tonckenshuys dat besloten is om Demenzien als onderdeel van het zorgproces op te nemen op afdeling Kleinchalig wonen. Kleinschalig Wonen is een afdelingen waar mensen wonen met een dementie. Tonckenshuys krijgt ondersteuning van een implementatiedeskundige vanuit het ZonMw programma Langdurige Zorg en Ondersteuning bij het inbedden van Demenzien in het zorgproces.

Klazien Nanuru-Dunnink vertelt hierover:

Demenzien zie ik als methode voor het “goede” gesprek tussen familie en zorg. Wat maakt dat familie zich gehoord voelt en zich actief betrokken voelt bij de zorg van hun naaste? Wat maakt dat zorgverleners weten wat voor de mens met dementie belangrijk is? En het belangrijkste, hoe gaan wij dit gesprek aan? Ik ben ervan overtuigd dat de methode Demenzien een belangrijk hulpmiddel kan zijn. En hierdoor niet alleen kwaliteit oplevert voor de mens met dementie, maar zeker ook begrip over en weer tussen familie en zorg.

Scholingsmodule aangeboden via Axon Leertrajecten

In samenwerking met Axon Leertrajecten en op basis van onze ervaringen tijdens het project maakten we een scholingsmodule. De scholingsmodule is bedoeld voor zorgorganisaties die de samenwerking in de driehoek van bewoner, naaste en zorgverlener willen versterken. Een belangrijke conclusie van het project was dat iedere zorgorganisatie zijn eigen vragen heeft ten aanzien van dit onderwerp en anders omgaat met veranderingen en leren. Daarom hebben we ervoor gekozen om de scholing flexibel in te richten waarbij voorafgaand aan de scholing in samenwerking met de betreffende zorgorganisatie het traject nog kan worden ingericht in aansluiting op wat passend is in de organisatie. Meer informatie kan via [deze pagina](#).

Publieksbrochure over resultaten van het project

We maakten een publieksbrochure, getiteld: ‘Het zijn de kleine dingen die het doen’. In deze brochure delen we wat we hebben geleerd tijdens het project. Bijvoorbeeld dat kleine veranderingen een betekenisvol verschil geven voor een bewoner en familie. We willen zorgmedewerkers en families hiermee inspireren om te zoeken naar kleine aanpassingen die het verschil kunnen maken voor de bewoner met dementie. In de brochure beschrijven we waar zorgmedewerkers en families tegen aan lopen bij het bieden van zorg aan bewoners met dementie. En we geven tips over hoe zij binnen de beperkte tijd die zij beschikbaar hebben met elkaar in gesprek kunnen komen. Ook geven we tips aan zorgorganisaties die de samenwerking tussen zorgverleners en families ten behoeve van de bewoner willen stimuleren.

Vragen of meer weten?

Het project “De mens zien met Demenzien” is afgerond. Maar we blijven als lectoraten betrokken en geïnteresseerd in het verbeteren van het leven van en de zorg voor mensen met dementie en hun naasten. Wil je meer weten over wat we doen? Bekijk dan onze websites:
[Lectoraat Goed Leven met Dementie](#)
[Lectoraat Klantenperspectief in Ondersteuning en Zorg](#)

Heb je vragen of ideeën die je wilt delen? We gaan hierover graag in gesprek: LM.Groen-vande.Ven@windesheim.nl of 088-4698752.